

economy and society, has a decent reputation and is competitive on the domestic and global market of educational services. The objectives and indicators for each operational objective, the expected results, are listed in the extended strategic pyramid.

In addition, the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine approved the operational plan for the implementation in 2022-2024 of the Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032.

In July 2022, the Recovery Plan of Ukraine developed was approved by the National Recovery Council [2]. The plan contains a separate section on the recovery of the sphere of education and science.

An educated nation is fundamental to the country's human potential, contributing to an innovative society and thus enhancing economic growth, sustainable development, individual well-being and cohesion.

References

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki> (access date 20.05.2023).
2. Ukraine's Recovery Plan. URL: <https://www.urc-international.com/urc2022-recovery-plan> (access date 20.05.2023).

*Зайцева А. С., к.е.н., доцент,
Харківський Національний Університет ім.В.Н. Каразіна, м. Харків*

ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ ЯК БАЗИС ФОРМУВАННЯ ВЕКТОРА СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному світі, де конкуренція на ринках стає все більш жорсткою, підприємствам необхідно активно адаптуватися до змін, постійно вдосконалювати свої процеси та шукати нові шляхи розвитку. Одним з ключових факторів, що впливає на успіх підприємства, є ефективне використання знань. Економіка знань

надає підприємствам нові можливості та виступає як базис формування вектора стратегічного розвитку.

Економіка знань передбачає активне використання знань як основного ресурсу для досягнення конкурентних переваг. Знання включають у себе як технічні знання, так і знання про ринок, клієнтів, інновації та інші сфери, що впливають на діяльність підприємства. Використання знань дозволяє підприємствам впроваджувати нові технології, покращувати якість продукції та послуг, ефективно управляти ресурсами і створювати інноваційні рішення.

Зростання ролі знань серед ключових компетенцій підприємства обумовлена еволюцією економічних відносин до економіки знань де інтелектуальна власність формує основу конкурентоспроможності виробників [1].

Для формування вектора стратегічного розвитку підприємства у контексті економіки знань необхідно визначити основні складові, що впливають на конкурентоспроможність підприємства. Перш за все, це розробка та впровадження інноваційних рішень. Підприємства повинні стежити за новітніми технологіями та трендами в своїй галузі, а також активно залучати своїх співробітників до процесу постійного навчання і підвищення кваліфікації.

Другою важливою складовою формування вектора стратегічного розвитку підприємства є розробка і використання знання про ринок та споживачів. У сучасних умовах, коли вимоги споживачів швидко змінюються, підприємства повинні бути готові адаптуватися до змін та задовольняти нові потреби клієнтів. Для цього важливо проводити дослідження ринку, аналізувати поведінку споживачів, знаходити нові ринкові ніші та розробляти стратегії, спрямовані на залучення та утримання клієнтів.

Третьою складовою економіки знань є розвиток людського капіталу. Перевага відповідно підготовлених та кваліфікованих співробітників стає все більш вагомим. Підприємства повинні інвестувати в навчання та розвиток своїх

працівників, стимулювати їхню творчість та ініціативу. Створення сприятливої корпоративної культури, де цінується постійне самовдосконалення та обмін знаннями, сприяє розвитку потенціалу команди та забезпечує впровадження інноваційних рішень на підприємстві.

Динамічне середовище формує нові вимоги до діяльності підприємств. Вплив політичного, економічного, соціального, демографічного та інших векторів спонукає керівництво підприємств шукати ефективні шляхи для сталого розвитку, підвищення рівня конкурентоспроможності тощо [2]. Це підтверджує об'єктивну необхідність консолідації знань як підґрунтя процесів розвитку. Економіка знань передбачає активну взаємодію та співпрацю між підприємствами, науковими установами та університетами. Відкритість для обміну ідеями, технологіями та дослідженнями створює сприятливу інноваційну екосистему. Підприємства можуть отримувати доступ до новітніх розробок та знань, співпрацювати у сфері досліджень і розвивати спільні проекти. Така взаємодія сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств та стимулює інноваційний розвиток.

Застосування економіки знань у формуванні вектора стратегічного розвитку підприємства має численні переваги, дозволяючи підприємствам стати більш гнучкими та адаптивними до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Підприємства, що активно використовують знання, можуть ефективніше впроваджувати нові ідеї, розробляти інноваційні продукти та послуги, вдосконалювати свої процеси та забезпечувати високу якість своєї діяльності.

Економіка знань виступає як базис формування вектора стратегічного розвитку підприємства. Вона вимагає від підприємств постійного розвитку та використання знань як основного ресурсу. Інтеграція знань у всі аспекти діяльності підприємства, навчання та розвиток персоналу, співпраця з іншими суб'єктами економіки – усе це сприяє досягненню конкурентних переваг та стійкому розвитку.

Для формування вектора стратегічного розвитку підприємства в економіці знань необхідно звернути увагу на кілька ключових аспектів. По-перше, це розробка місії та визначення стратегічних цілей, які відображають специфіку підприємства та його позиціонування на ринку. Важливо також враховувати тренди та зміни віддалених майбутніх сценаріїв, щоб забезпечити довгострокову стійкість.

По-друге, стратегія розвитку повинна базуватися на аналізі зовнішнього та внутрішнього середовища. Це включає дослідження ринку, конкурентів, технологічні та інноваційні тенденції, а також внутрішні ресурси, компетенції та потенціал підприємства. Цей аналіз допоможе виявити сильні та слабкі сторони підприємства, а також можливості та загрози, що впливають на його діяльність.

По-третє, розробка стратегії має враховувати значення інновацій та розробку нових продуктів та послуг. Підприємства повинні бути готовими до постійних змін у вимогах ринку та швидкому впровадженню нових технологій. Інновації можуть включати в себе створення нових продуктів, впровадження нових технологій, вдосконалення процесів виробництва та управління. Інноваційна стратегія дозволяє підприємствам зайняти конкурентну позицію на ринку та забезпечити стійкий розвиток у майбутньому.

По-четверте, важливим елементом формування стратегії розвитку є розробка ефективної системи управління знаннями. Це включає створення механізмів збору, збереження, передачі та використання знань всередині підприємства. Комунікація та співпраця між співробітниками, створення баз даних та знань, використання інструментів бізнес-аналітики дозволяють ефективно використовувати наявні ресурси та досягати поставлених цілей.

Список використаної літератури:

1. Арєф'єва О. В. Компетентнісно-функціональний підхід в інноваційному управлінні конкурентоспроможністю авіапідприємств в умовах економіки знань / Олена Володимирівна Арєф'єва // Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі. – Київ: ФОП Маслаков, 2018. – С. 7-17.

2. Прохорова В. В. Інноваційні кластери як організаційно-економічна основа забезпечення стратегічного управління машинобудівними підприємствами / В. В. Прохорова, О. Я. Колещук // *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 6(2). С. 115-124.

*Кір'ян О.І., к.е.н, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

*П'ятодверний М.А.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків*

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СТІЙКИМ РОЗВИТКОМ КОМПАНІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В сучасному світі поступового переходу до розуміння необхідності відповідального ставлення до ресурсів Землі індустріальна економіка майже поступилася місцем постіндустріальній – циркулярній, соціально-орієнтованій економіці. В них на перше місце виходять ефективне використання ресурсів, заміна невідновлювальних ресурсів відновлювальними; відповідальне ставлення до клієнтів та суспільства; формування холістичної економіки [1]. Ручна праця поступається місцем автоматизованим процесам, роботизації – інтелектуально наповненим трудовим процесам, де під інтелектуалізацією розуміють «...процеси посилення ролі інтелекту та привнесення інтелектуального початку, що спрямований на людський потенціал, який приводить до підвищення рівня інтелекту в протіканні соціально-економічних процесів» [2].

Ці процеси переміщують питому вагу створення валового внутрішнього